

België - Belgique
P.B.
9050 Ledeberg 1
3/6148

afgiftekantoor 9050
Ledeberg 1

DOVEN NIEUWS

tijdschrift van Fevlado vzw - Federatie van Vlaamse Dovenorganisaties
Coupure Rechts 314 - 9000 Gent

"Hand in 't Oog": nieuw theaterproject
van Doven

jaargang 81 - nummer 3 tweemaandelijks mei - juni 2006

FEVLADO

Beste lezers,

2006 gaat de geschiedenis in als belangrijk jaar voor de Vlaamse Dovengemeenschap! 26 april of 3 mei 2006 (bij het schrijven van het voorwoord is er nog geen zekerheid over de precieze datum) wordt een historische dag wanneer het Vlaams Parlement over het voorstel van decreet van Helga Stevens, Veerle Heeren, Dany Vandebosche, Anne Marie Hoebeke en Bart Caron rond de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal stemt.

De erkenning van de Vlaamse Gebarentaal is een realisatie die we te danken hebben aan een lange en harde strijd van de Vlaamse Dovengemeenschap. Op 26 april of 3 mei zal dan ook die Dovengemeenschap uitgebreid feest vieren en in het volgend nummer van Dovenieuws zal je daarover alles kunnen lezen.

Ondertussen blijven we niet stilzitten en de voorbije maanden behaalde Fevlado Belangenverdediging mooie resultaten. Zo is de Belbus nu in heel Vlaanderen bereikbaar voor dove en slechthorende personen. Naar de overheid toe blijven we de wensen van de Vlaamse Dovengemeenschap verdedigen. Zo leverde Fevlado advies rond de wijziging van de individuele hulpmiddelenlijst die er in juni zal komen. Daarnaast vinden we ook onze plaats in het Vlaamse toegankelijkheidsbeleid van minister Van Brempt. Zij erkent het ToegankelijkheidsOverleg Vlaanderen, waar Fevlado lid van is, als officiële gesprekspartner. Over deze realisaties lees je meer in dit nummer.

Voor dit nummer van Dovenieuws leverde het CAB een bijdrage rond het tolkgebruik in 2005. Hieruit leren we dat het tekort aan tolken steeds groter wordt, een boodschap die we moeten doorgeven aan de overheid.

Fevlado-Passage brengt je op de hoogte van de veranderingen binnen het Vlaams Fonds – Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap. Niet enkel de naam veranderde, maar ook hun bevoegdheden.

Naast het informatieve en politieke nieuws vind je ook een goede portie cultuur en ontspanning. Hiervoor werd een nieuw theatergezelschap bezocht en wordt ook hulde gebracht aan een lesgever Vlaamse Gebarentaal van het eerste uur.

We blijven niet enkel bij Vlaanderen stilstaan, maar brengen jullie ook op de hoogte van wat in het buitenland gebeurde en te gebeuren staat. In het interview laten we de Amerikaan Joe Murray aan het woord.

Veel leesplezier.

Namens de redactie van Dovenieuws

Verantwoordelijke uitgever:

Filip Verstraete

Eindredactie: Ilse Wouters

Redactie: Filip Verstraete, Roos D'hoore, Anja Van Impe, Isabelle Heyerick, Ludwina Degryse

Lay-out: Ludwina Degryse

Administratie abonnementen:

Martine Gilen

Abonnement: Leden Fevlado: abonnement inbegrepen bij lidgeld.

Niet-leden Fevlado: 15 Euro

Rknr: KBC 448-7656581-81

Copyright :

Overname van artikels is enkel toegestaan na toestemming van de uitgever, en met bronvermelding

WET OP DE PRIVACY - TOEPASSING BIJ FEVLADO

"De door ons afgedrukte persoonsgegevens worden opgeslagen in een bestand dat beheerd wordt door Fevlado vzw. Ze worden uitsluitend gebruikt om u verder te informeren over de activiteiten van Fevlado vzw, Fevlado-Diversus vzw en Fevlado-Passage vzw.

U heeft recht op toegang tot uw persoonlijke gegevens en kunt hiervan altijd de verbetering vragen. (Wet van 8/12/92 ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer)

De gegevens kunnen in het kader van een samenwerkingsverband van Fevlado vzw en/of Fevlado-Diversus vzw en/of Fevlado-Passage vzw aan andere organisaties overgemaakt worden. De wettelijke bescherming geldt niet voor gegevens van rechtspersonen."

Inhoud

Erkenning Vlaamse Gebarentaal.....	2
Aanpassing IMB refertelijst.....	2
Minister Van Brempt erkent gebruikers als gesprekspartner.....	2
Belbus toegankelijk voor doven.....	3
Tolktekort stijgt in 2005.....	4
Hand in 't oog	5
Larf!.....	6
Wilfried De Graef stopt met lesgeven.....	7
Boekbespreking.....	8
Geschiedenisproject.....	9
Cursusaanbod voor doven en slechthorenden.....	10
Lezing Goedele De Clerck.....	11
WDD 2006.....	11
Verandering in bevoegdheid tewerkstellingsmaatregelen.....	12
Column Helga Stevens.....	13
Buitenland.....	14
Interview met Joe Murray.....	15
Ledenbeweging.....	16
Aankondigingen.....	17
Uit de Pers.....	18
Aankondigingen.....	19
Kalender	20

Hand in 't Oog steekt handen uit de mouwen

De tijd staat niet stil in het Dove theaterlandschap, getuige de audities die **Serge Vlerick** en **Kurt Vanmaeckelberghe** half maart hielden. Daarin solliciteerden een tiental dove en horende geïnteresseerden de ziel uit hun lijf voor een postje in Hand in 't Oog, het ambitieuze project van de twee ervaren acteurs. Beide Wolf-sterren, die nu ook in de regisseursstoel plaatsnemen, gingen op zoek naar nieuw talent om het te laten schitteren in een productie van eigen makelij.

Het augustusfestival 'Theater aan Zee' in Oostende bood aan de dynamische ploeg de uitgelezen kans om in première te gaan onder begeleiding van een zwoele zeebries, maar de eerste voorstelling zal op een ander tijdstip plaatsvinden. Zo 'n stuk schrijft, acteert en regisseert zichzelf immers niet en om te vermijden dat het team al te haastig de diepte in springt, stoppen Kurt en Serge de repetities voorlopig even in de koelkast.

Van uitstel komt in dit geval geen afstel, getuige het interview met beide heren. Wij stuurden Kathleen Vercruyse op pad om te polsen naar het verhaal achter hun passie voor de podiumkunsten.

Serge Vlerick

"Mijn interesse voor toneel dateert al van heel lang terug, van toen ik tien jaar oud was en les volgde in een dovenschool. Ik mocht Sneeuwwitje en de zeven dwergen,

het bekende sprookje, vertellen en dat deed ik met veel zin voor expressie – je weet wel, "er was eens...", "het gebeurde in een bos..." enz. Toen ik daarna naar een horende school ging ebde dit wat weg, ik deed niets meer met toneel. Op mijn 16de à 17de belandde ik echter in een jeugdclub en toen ze daar mensen zochten voor een theatervoorstelling, stelde ik me kandidaat om mee te werken, zowel wat het uitwerken van het stuk als het acteren zelf betreft.

Op een bepaald moment organiseerde een horende regisseur, Emile Ringoot, een cursus waarvoor hij enthousiaste kandidaten zocht. Dat zag ik meteen zitten en samen met nog enkele andere Oost-Vlaamse doven engageerden we ons gedurende een tweetal jaar. Toen dat achter de rug was, besloten we om als groep verder te gaan en we noemden ons Todo. Emile bleef regisseur. Dat verliep erg goed, maar na een tijdje ging het bergaf omdat we altijd moesten wachten tot we een spelaanbod kregen. We wilden zelf ook ideeën uitwerken en voorstellingen op poten zetten. Het vlotte uiteindelijk niet meer en we kapten ermee.

Net daarom ben ik Alain Platel erg dankbaar dat hij me de kans heeft gegeven om in Wolf te spelen. Ik aarzelde geen seconde om dit aanbod te aanvaarden. Ik moest natuurlijk nog wel bekijken of dit te combineren viel met gezin en werk, maar uiteindelijk was dit te belangrijk voor mij om zomaar te laten schieten, toneel blijft mijn grote liefde. Ik heb er ontzettend veel bijgeleerd, veel meer dan bij Todo. Dat liep ook goed, maar daar legden we ons toe op erg concrete humor, terwijl Wolf meer divers en op een abstract niveau werkte. Ik leerde ook veel bij van de horende dansers waarmee ik dan overlegde over hoe ik iets moest aanpakken. We bezochten veel steden in Europa, dus dat was een extra troef. Ik deed er veel ideeën op en zit boordevol plannen die ik nog wil realiseren.

Hier vindt dus de selectie plaats van de kandidaten voor Hand in 't Oog. We hebben na onze oproep ongeveer 19 mails ontvangen, die we allemaal beantwoordden. Een vijftal kandidaten trokken zich terug, dus schoten er nog 14 geïnteresseerden over. Uiteindelijk daagden enkelen niet op en vandaag resten er nog 9 deelnemers. Ik ben erg tevreden dat die mensen aanwezig zijn op en dat we kunnen zien wat ze in hun mars hebben. Ook dank aan Effeta natuurlijk voor het ter beschikking stellen van de locatie, die we van een apart lijke verf zullen voorzien."

Kurt Vanmaeckelberghe

"Ik ben naar de dovenschool in Brugge geweest tot ik 16 was, daarna ben ik overgestapt naar een technische richting in het horende onderwijs. Op mijn 20ste behaalde ik mijn diploma, kort daarop ben ik gaan werken als vrachtwagenchauffeur. Op school had ik al interesse in toneel, maar de passie werd pas echt aangewakkerd toen ik in Todo stapte en bij Emile een opleiding volgde van een tweetal jaar. Todo doofde uit, maar dan engageerde ik me voor Deaf Poem Society, het project rond gebarentaalpoëzie. Twee universiteitsstudenten hadden om mijn medewerking gevraagd en maakten een cd-rom die een prijs in de wacht sleepte. Serge en ik deden ook ervaring op tijdens de

Kurt Vanmaeckelberghe en Alain Platel

jeugdboekenweek in Turnhout waar we verhalen vertelden aan kinderen.

De stap om Hand in 't Oog te realiseren, vloeide voort uit een volle rugzak aan ervaringen die ik voordien had opgedaan bij Wolf en optredens op WDD. Ik wou die heel graag delen met nieuwe, jonge dove spelers. Ik zat boordevol ideeën en stak uiteindelijk de handen uit de mouwen om een theatergroep op te starten. Ik heb hard gewerkt aan een dossier om subsidies aan te vragen in samenwerking met Fevlado-Diversus vzw, Alain Platel en Nowedo vzw. Er vonden talloze gesprekken plaats met de provincie West-Vlaanderen, de stad Oostende en Roos D'hoore van Fevlado-Diversus. Wat de locatie betreft: het lokaaltje in Effeta is ondertussen een prachtige theaterzaal geworden.

Vanuit die ideeën beslisten we om ook met twee horende acteurs in zee te gaan omdat we willen dat de dove spelers ook bijleren van hen. Doven willen echter ook evolueren in hun spel en niet langer de horenden achterna hollen, ze willen hun eigen plaats op het toneel verdienen en als evenwaardige partners het podium betreden. We willen evenwicht tussen doven en horenden nastreven.

Ondertussen is het eerste repetitiemoment achter de rug.

Uiteindelijk hebben we zes uitverkorenen uitgekozen om samen te repeteren. Eerst gaf ik hen uitleg over hoe ons project er zal uitzien. Het thema zelf wou ik nog niet kwijt omdat dit het risico zou inhouden dat men teveel naar dat thema zou toe werken. Eerst wilde ik zoveel mogelijk improvisatieopdrachtjes geven. Deze namiddag heb ik een goede vriend, Simon uit Amsterdam (ook een danser uit Wolf), naar hier gehaald om te repeteren. Hij liet de spelers elkaar beter leren kennen door hen te laten bewegen, te laten tasten, enz... Het werd een heel zware dag, net omdat het nog helemaal nieuw is voor hen. Bijvoorbeeld: niet te theateraal spelen, niet teveel rekening houden met het publiek, niet op dezelfde plek gaan staan... Ze leerden dus de ruimte te gebruiken. De opdracht die ik gaf werd samengesmolten met de taak van Simon, Zo werd het begrip 'gebarentaal' uitgerekt en uiteindelijk omgezet in bewegingen vanuit het volledige lichaam. Het is heel interessant om onze Vlaamse Gebarentaal op een andere manier te benaderen. De bewering dat we te weinig gebarentaal zouden gebruiken, klopt niet. We moeten ook rekening houden met het publiek, dat zal bestaan uit zowel dove als horende mensen. Het is de bedoeling dat iedereen ons kan begrijpen, al hoeft dit niet. Het is bovendien maar een klein deeltje van de hele voorstelling. In elk geval vonden de geselecteerden het boeiend en leerrijk.

Een paar dagen later haakten enkele spelers af. Blijkbaar hebben ze andere belangrijke dingen te doen en dat is zeer spijtig. Ik begrijp uiteraard dat ze andere prioriteiten hebben dan het theater. Wellicht zat de slechte timing er ook voor iets tussen waardoor we genoodzaakt zijn om een en ander uit te stellen. Maar ik vecht door. De subsidieaanvragen zijn nu ingediend bij de stad Oostende en de provincie West-Vlaanderen. Het ziet er veelbelovend uit maar we gaan niet wachten tot de subsidies binnenkomen. In het begin van september gaan we verder repeteren voor de optredens in 2007. De geselecteerden mogen natuurlijk verder werken en de niet-geselecteerden of nieuwe kandidaten mogen zich nog altijd aanmelden om mee te doen. Ook diegenen die afhaakten wegens tijdsgebrek zijn van harte welkom. Ik vraag jullie dan ook om a.u.b. tijd vrij te maken indien jullie willen meewerken!"

Larf! zet de lente in met Mis-en-plis*(Miss-en-plus)

Dat dove mensen die gebeten zijn door het theatervirus er geen gras laten over groeien, zullen we geweten hebben. Larf!, het sociaal-artistische project waarover we al eerder berichtten, zit volop in de repetitiefase. Het gezelschap vond, ondanks de druk van de nakende deadline, even de tijd om voor Dovennieuws wat tekst en uitleg te verzorgen:

Mis-en-plis *(Miss-en-plus)

Productie van Larf! i.s.m. Fevlado Diversus vzw

Ze klampen zich aan elkaar vast.
Met bevende handen en trillende vingers.
Een kus met op elkaar geperste lippen.
Tot ze niet meer kunnen en weten dat ze niet meer van elkaar houden.
'Nu houden wij dus niet meer van elkaar.'
'Nee.'
'En we kunnen er niets aan doen.'
Een tijdlang blijft het stil...
(Geïnspireerd op het boek 'Twee oude vrouwtjes' – Toon Tellegen)

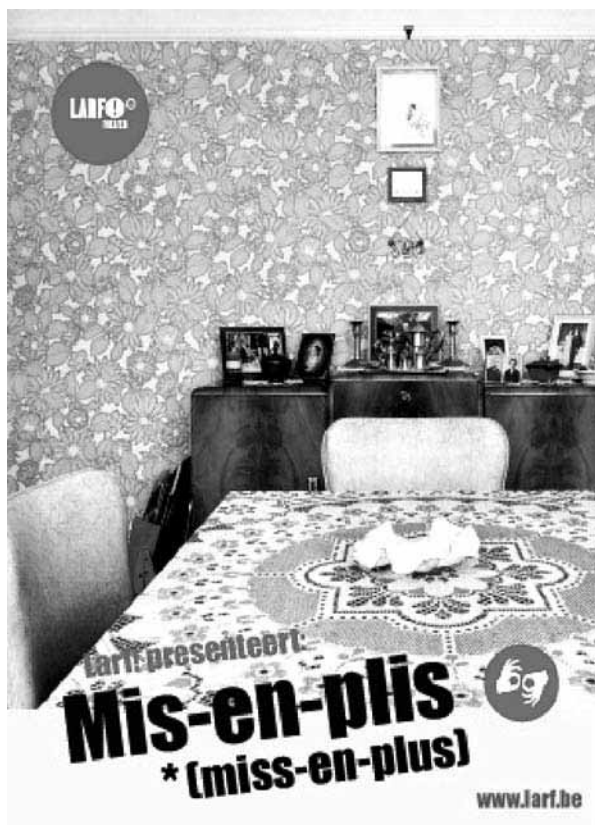
Larf! regisseert dit seizoen een sociaalartistiek theaterproject met dove personen.

Dit project komt tot stand in samenwerking met Fevlado, de Federatie van Vlaamse DovenOrganisaties.

Het concept en de poëzie van de voorstelling worden gebaseerd op 'Twee oude vrouwtjes', een boek van Toon Tellegen.

De concrete scenische vertaling van het boek wordt een zoektocht. Een zoektocht die vooral zal geleid worden door de achterliggende inhoud. Een zoektocht die over het sprookje heen gaat naar de werkelijkheid achter het sprookje. Een zoektocht naar onze werkelijkheid achter het sprookje, om te komen tot een organische vertelling.

Met dit project willen Larf! en Fevlado-Diversus vzw

een brug slaan tussen de horende theaterwereld en de Dovengemeenschap door de integratie van dove personen in de horende theaterwereld te bevorderen en hun culturele competentie te verhogen.

De theatervoorstelling zal openstaan voor een horend en doof publiek.
Vanaf 14 jaar

Concept & Regie: Tine Van Damme
Choreografie: Pascal Buysse
Spel: Létizia Faraci, Tom Dequesne, Lobke Labeeuw, Sophie Marquez, Ingrid De Bruyne, Freddy Ficquere
Lichtontwerp: Bruno Decock
Soundscape: Sebastian Omerson
Kostumering: Viola Vandomme
Projectcoördinatie: Joyce Delpente

Met dank aan CC De Kern, KC Vooruit en KC Brugge, Roos D'Hoore, Inge, Mathias, Elke, Barbara en Joyce.

Met de steun van Provincie Oost-Vlaanderen - Vlaamse Gemeenschap - Stad Gent

Speellijst:

13 mei '06 - CC De Kern (Wilrijk) - 20u15
14 mei '06 - CC De Kern (Wilrijk) - 14u30
17 mei '06 - KC Vooruit (Gent) - 20u00
18 mei '06 - KC Vooruit (Gent) - 20u00
20 mei '06 - De Biekorf (Brugge) - 20u30

Cursussen Vlaamse Gebarentaal (VGT):

Wilfried De Graef stopt definitief met lesgeven

Wilfried gaf op donderdagavond 23 maart 2006 zijn allerlaatste les aan studenten 2e jaar van de cursus Vlaamse Gebarentaal. Hiermee sluit hij een jarenlange carrière af als freelance docent. We onderbraken dan ook graag de les voor een welgemeend dankwoord. Een korte terugblik volgde tijdens de pauze.

HN: Hilde Nyffels
WDG: Wilfried De Graef

HN: In 1982 werd de "Vrije Gebarencursus" opgericht door Fevlado. Waarschijnlijk was je één van de eerste lesgevers?

WDG: Inderdaad, ik ben sinds 1982 actief als lesgever. De

eerste jaren alleen in de vrije gebarencursus waar ik in het Gentse les gaf (aanvankelijk ook een drietal jaar in Antwerpen). Vanaf 1986 gaf ik daarnaast ook les in de tolkenopleiding, die toen op initiatief van br. Maurice door het VSPW werd opgericht. Op het moment dat de tolkenopleiding overschakelde van een driejarige naar een vierjarige opleiding ben ik tijdelijk gestopt met het lesgeven in de vrije gebarencursus. Maar na enkele jaren was ook het lesgeven in de tolkenschool niet meer te combineren met mijn voltijdse baan in het home. Mijn urenpakket was te uitgebreid geworden. Ik besloot dan ook te stoppen in de tolkenopleiding en opnieuw als docent aan de slag te gaan in de VGT cursussen van Fevlado. Want ik gaf zo graag les.

HN: Wat vind je zo leuk aan lesgeven?

WFG: Ik doe het gewoon heel graag. Ik vind het lesgeven aan horende niet alleen plezant, maar ook noodzakelijk. Voldoende vaardig zijn in Vlaamse Gebarentaal, via het volgen van o.a. een cursus, vormt de basis voor het leggen van contacten tussen doven en horenden. Daarom is het zo belangrijk dat horenden onze taal en cultuur kennen en bestuderen.

HN: Kan je ons vertellen welke belangrijke veranderingen de cursussen hebben doorgemaakt?

WFG: In de jaren '80 stond het Nederlands met Gebaren (NmG) op het programma. Daarna is de cursusinhoud geëvolueerd naar het aanleren van de Vlaamse Gebarentaal. Voor mij was dat een moeilijke periode. Ik moest mij echt

aanpassen. Niet omdat gebarentaal moeilijk is. Wel was de kennisoverdracht van VGT en haar grammatica geen simpele klus. Maar de evolutie van NmG naar VGT is geslaagd. Als ik terugblik naar de tijd waarin er NmG werd aangeleerd en gebruikt, besef ik goed dat ik toen met opvoeders en dovenleraars onvoldoende kon communiceren. Ik moest veel meer inspanning doen om te begrijpen wat ze precies wilden zeggen. Maar het moet gezegd: voor die tijd was dat wel al een verbetering. Ik herinner mijn eigen kinderjaren op school waar horende medestudenten als tolk (ze gebruikten een gebrekkige gebarentaal) werden ingeschakeld toen opvoeders het woord namen. Vandaag stel ik vast dat in scholen waar opvoeders en leerkrachten de Vlaamse Gebarentaal goed beheersen er veel beter

gecommuniceerd wordt. Dat ervaar ik op de reünies van de oud-leerlingenbond en is een hele positieve evolutie.

HN: Wil je zelf nog iets vertellen?

WDG: Ja, ik wil langs deze weg nog iets kwijt aan de docenten. Blijf altijd geduldig, herhaal indien nodig en mijn jarenlange ervaring heeft me geleerd dat als er door de cursisten opmerkingen worden gemaakt, het beter is om erover te praten dan er tegenin te gaan.

Met deze wijze woorden werd de korte babbel met Wilfried tijdens de pauze van zijn laatste les afgesloten. We bedanken hem graag voor zijn jarenlange inzet en wensen hem nog vele goede jaren.

BOEKBESPREKING

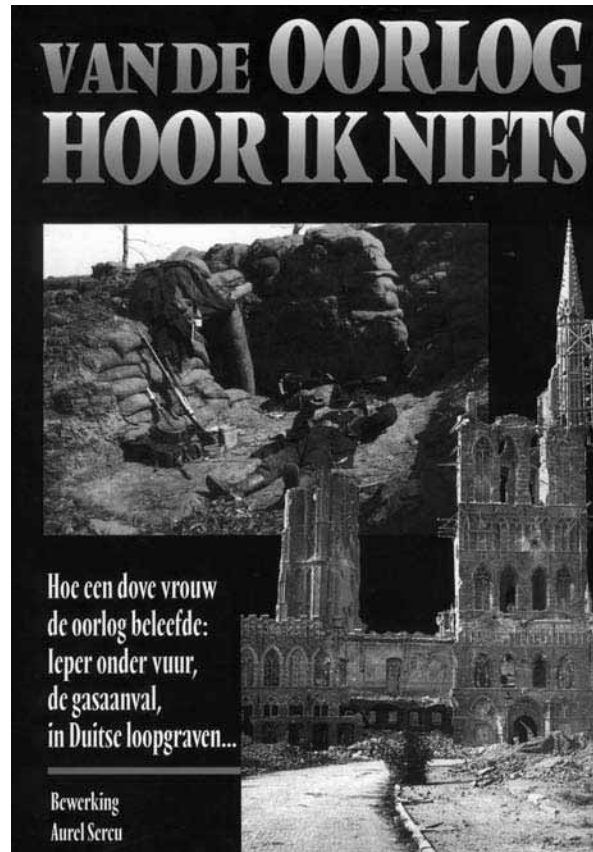
Van de oorlog hoor ik niets (bewerking Aurel Sercu)

"Vanals ik mijn ogen opsloeg naar 't hof, bemerkte ik enen wacht. Al bevend gingen wij naar hem toe. Hij van zijnen kant naderde ook, maar zo traag. Bij hem gekomen vroeg ik wat er mij te doen stond. Daar hij aanstonds weer sprak, toonde ik hem met woorden en gebaren dat ik doof was. Dan vroeg ik als wij mochten naar leper gaan. Maar hij deed aanstonds teken van neen. Dan strekte hij den arm uit en wees al dezen kant. Thans ben ik zeker dat hij ons alhier naar Roeselare wilde zenden, maar ik verstond hem niet, omdat ik te zeer ongerust was, alhoewel hij mij altijd teken deed dat wij geen vrees moesten hebben. Ziende dat hij geen kwade inzichten had, bezag ik hem strak. 't Was een zeer jong mens. Hij zag er zelfs zachtzinnig uit. Misschien wel een kind van goede ouders. Hij scheen zelfs verlegen ons daar te vinden, want hij zocht achter een crayon om mee te schrijven. Hij vond schier zijne beurzen niet, want het scheen mij toe dat hij sterk beefde. Als hij op 't laatst een gevonden had, dan schreef hij drie woorden op eene kaart die ik hem gaf. Als hij mij de kaart weergaf, beefde ik zo sterk dat al de letters voor mijne oogen dansten. Ik kon er dus geen woord van verstaan. Maar toch stak ik de kaart bij mij. "Is het al daar dat wij moeten?" vroeg ik, terwijl ik den arm uitstreckte? "Ja" zei hij. En wij gingen voort." (p. 128)

Dit is een passage uit het 164 pagina 's tellende handschrift dat Marie Desaegher een jaar na het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog neerschreef.

Het is niet de eerste keer dat een getuige de pen ter hand neemt om de nazaten te laten delen in de verschrikkingen van 1914-1918 en het is zeker niet het beste oorlogsdagboek ooit verschenen. Wat dit verhaal echter zo bijzonder maakt, is dat het wordt verteld vanuit het standpunt van een jonge doofgeworden vrouw die zich ontredderd van dag naar dag sleept, niet beseffend dat haar doofheid bepalend zal zijn voor wat haar tijdens de gasaanval van april 1915 zal overkomen.

Marie is 25 wanneer de oorlog uitbreekt. Ze hoort geen geknal van geweren, ontploffen van bommen of gekerm van gewonden. Ze is, zoals ze zelf schrijft, 'ruizeldoof'. De auditieve chaos mag dan al volstrekt aan haar voorbijgaan, de visuele impact is er niet minder om. Marie, slechts af en toe in contact met haar familieleden, is aangewezen op haar gezichtsvermogen om het einde van de oorlog te halen. Dat dit niet voor de hand ligt, wordt al gauw duidelijk wanneer ze op een cruciaal moment achterblijft omdat ze niet begrijpt wat haar zus Emma in paniek probeert uit te leggen.

"Opeens begon Emma alle tekenen van vrees te geven en ze wilde bijna niet meer voort. Ik vroeg wat er was en ze begon daar ene hele historie uiteen te doen waarvan ik geen woord en verstond. Ik zei: "Allé, trunte, laat ons toch zeer voortgaan, want ik verlang om thuis te zijn." Ze deed nog altijd tekenen en opeens vroeg ik: "Zijn er misschien bommen gevallen?" Ze zei ja, met nog een heel vertelment erbij. Ze begon te beven. Dan bezag ze mij strak in 't gelaat, zei enige woorden, maar 'k en weet niet wat, en zette het dan op een lopen gelijk een haze! Ik liet ze lopen, want ik was in vijf minuten thuis." (p. 122)

Terwijl Marie zich nietsvermoedend naar haar ouderlijke huis begeeft, vlucht Emma met haar vader en enkele andere leden van het gezin naar Frankrijk. Wat ze haar zus tevergeefs had proberen duidelijk te maken, was dat de Duitsers met een tot dan toe onbekend wapen hadden geëxperimenteerd: gas. Deze communicatiestoornis zou later noodlottig blijken, want Marie bevindt zich vanaf dat moment op de verkeerde plaats.

Hoe het avontuur afloopt, verklappen we uiteraard niet. Wel geven we nog even mee dat ze de dagen die erop volgen,

doorbrengt in het gezelschap van haar tienjarige – horende - buurjongen:

"Later was ik gewekt door een vreselijk gerucht. Door den schok voelde ik dat er ene bom omtrent bij ons gevallen had! Julien was ook ontwaakt en verschrikt zocht hij mij. Ik stelde hem gerust, zeggende dat het niets was. Ik vroeg als hij niets hoorde. Hij zei: neen. Wij zagen malkander niet, maar ik zocht zijn hoofd en voelde met mijne handen als hij neen of ja zeide met zijn hoofd." (p. 126)

Wordt verwacht...

de resultaten van het geschiedenisproject van Fevlado-Diversus: boek en dvd in Vlaamse Gebarentaal en een historisch congres op 16 december.

De eerste fase van het geschiedenisproject van Fevlado-Diversus loopt op zijn laatste beentjes. Ingeborg en ik zijn druk aan het werk om de resultaten van 4 jaar wetenschappelijk onderzoek in 2 publicaties te gieten. Enerzijds komt er een boek over de geschiedenis van de belangenverdediging van de Vlaamse doven. Anderzijds maken we ook een dvd in Vlaamse Gebarentaal. Waarschijnlijk wordt het een dubbele dvd. Op de eerste dvd wordt het verhaal van de belangenverdediging verteld door 2 dove medewerkers. Op de tweede dvd tonen we fragmenten van de vele interviews die we hebben afgenomen met dove mensen. Uiteenlopende onderwerpen zullen hierin aan bod komen, zoals het gebruik van gebarentaal, de oorlogsbeleving, het schoolverleden, Navekados, ...

Om de resultaten van ons onderzoek aan een breed publiek bekend te maken, organiseert Fevlado-Diversus, in samenwerking met de Provincie Oost-Vlaanderen, op 16 december een groot congres, met als titel: Ongehoord Verleden: doofbewustzijn in historisch perspectief. In de voormiddag worden de onderzoeksresultaten van het geschiedenisproject voorgesteld en wordt ook de erfgoed- en archiefwerking van Fevlado-Diversus toegelicht. In de namiddag laten we dan enkele buitenlandse sprekers aan het woord. Niemand minder dan Harlan Lane (VS, horend) komt hiervoor naar Gent. Deze Amerikaanse professor en auteur van bestsellers zoals *The Mask of Benevolence: Disabling the Deaf Community* en *When the Mind Hears* zal een lezing geven over zijn meest recent historisch onderzoek.

Daarnaast verwelkomen we ook Joe Murray (VS, doof), lesgever aan Gallaudet University en onderzoeker aan de Universiteit van Iowa. Hij zal ons iets vertellen over de internationale contacten tussen doven in de periode 1880-1924, het onderwerp van zijn doctoraatsonderzoek. Elders in dit nummer van Dovenieuws kan u alvast een interessant interview lezen met deze boeiende man, die zelf zeer actief is binnen de internationale dovingemeenschap. En tenslotte krijgen we ook bezoek uit Finland. Tiina Naukkarinen, curator van het Finse Dovenmuseum, komt spreken over het ontstaan, de werking en het belang van het dovenmuseum in Finland. Misschien een inspirerend voorbeeld voor Vlaanderen?

En tenslotte nog even dit. Deze zomer (31 juli-4 augustus) vindt het 6de internationale congres voor dovingeschiedenis plaats in Berlijn. Dit 3-jaarlijkse evenement wordt georgani-

Van de oorlog hoor ik niets bevat de integrale tekst die Marie Desaegher over haar ervaringen neerschreef in 1915. Het dagboek werd bewerkt – het taalgebruik werd voorzichtig opgepoetst – door Aurel Sercu, die dit handschrift ook van een historisch kader en enkele kritische noten voorzag. We hollen met dit artikel trouwens zo 'n dikke tien jaar achter de feiten aan, want het werk werd voor het eerst gepubliceerd in 1993. Laat dit de pret echter niet drukken, want deze uitgave staat op het eerstvolgende boodschappenlijstje van Fevlado-Diversus en staat dus binnenkort uitlenensklaar in het documentatiecentrum.

Ongehoord Verleden
Doofbewustzijn in historisch perspectief

16 december 2006
Provinciaal Administratief Centrum
W. Wilsonplein 2
9000 Gent

meer info: www.fevlado.be
diversus@fevlado.be
09/228.59.799

Provincie Oost-Vlaanderen

DIVERSUS

seerd door Deaf History International en sprekers van over de hele wereld komen er hun historisch onderzoek toelichten. Deze keer is 'onderdrukking en discriminatie van de dovingemeenschap' het centrale thema, met bijzondere aandacht voor de impact van het nazisme, de holocaust en de tweede wereldoorlog op de dovingemeenschap. Fevlado-Diversus stuurt alvast een delegatie naar Berlijn. Voor meer informatie: www.igjad.de/dhi2006/

Liesje Raemdonck

CURSUSAANBOD VOOR DOVEN EN SLECHTHORENDEN – NAJAAR 2006

Cursus VGT – Vlaamse Gebarentaal

Horen met jouw ogen en praten met jouw handen

Voor wie?

Voor doven, slechthorenden en doofgeworden personen met geen of beperkte kennis van Vlaamse Gebarentaal

Wanneer?

Vanaf oktober 2006

Waar?

De cursus gaat door te GENT, op het secretariaat van Diversus, Coupure Rechts 314.

Inhoud ?

De cursus omvat 20 lessen van telkens twee uur (van 19u30 tot 21u30).

Thema's:

- Concept dovencultuur
- Taal & communicatie
- Oefeningen om de visuele, motorische en expressieve vaardigheden te ontwikkelen
- Grammatica van VGT
- Lexicon van VGT
- En nog veel meer...

Wees trots om deze unieke taal te gebruiken. De cursus vormt een ideale aanleiding die jij niet links mag laten liggen! Grijp jouw kans!!!

Toegankelijkheid: tolk VGT en schrijftolk zijn aanwezig bij het theoretisch onderdeel

docent: Kathleen Vercruysse

Vragen? Mail naar kathleen.vercruysse@fevlado.be

Meer info volgt!

Cursus Dovencultuur

Geloof in Dovencultuur om bewuster te worden

Voor wie?

Voor doven en slechthorenden, jong en oud

Wanneer?

Vanaf oktober 2006

Waar?

De cursus gaat door te GENT, op het secretariaat van Diversus, Coupure Rechts 314

Inhoud ?

De cursus omvat 8 lessen van telkens 2,5 uur (van 19u30 tot 22u00).

Thema's:

- Concept Dovencultuur
- Emancipatie
- Empowerment
- Dovengeschiedenis
- Identiteit
- Toegankelijkheid
- En nog veel meer...

Wees trots om doofbewust te zijn. Het is zo fascinerend om jouw eigen cultuur beter te kennen en te begrijpen!

Docent: Kathleen Vercruysse bijgestaan door verschillende gastdocenten

Vragen? Mail naar kathleen.vercruysse@fevlado.be

Meer info volgt!

Lezing rond de

Emancipatie van de Vlaamse Dovengemeenschap

2 juni 2006, 20u00 – door Goedele De Clerck

De Vlaamse Dovengemeenschap is zich volop aan het ontplooiën. Hoe groeit Doofbewustzijn en hoe ontwikkelen Vlaamse Doven een Dove identiteit? Wat is het verband tussen Doofbewustzijn en activisme? Welke kennisoverdracht is er nodig voor de emancipatie van de Vlaamse Dovengemeenschap?

De Dove doctoraatsstudente Goedele De Clerck (UGent) baseert zich voor haar onderzoek op levensverhalen van Vlaamse Doven, die zijn neergeschreven in het boek 'Meet Meet Visit Visit'. Fevlado-Diversus vzw nodigt jullie uit om kennis te maken met onderzoek naar Vlaamse Dovencultuur.

De lezing is toegankelijk voor een doof en horend publiek. Nadien krijgt het publiek de mogelijkheid tot vragenstellen.

Plaats: ten huize van Fevlado-Diversus – Coupure Rechts 314 – 9000 Gent
Toegangsprijs: 4 euro, Fevlado-leden en studenten betalen op vertoon van hun kaart 3 euro
Meer info: Fevlado-Diversus vzw, diversus@fevlado.be, tel.09/228.59.79,

Met bijzondere aandacht voor
de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal !

WERELD DOVEN DAG

HASSELT

Universiteit Diepenbeek
Gebouw D, Agoralaan

2006

www.fevlado.be

23 september 2006

Informatiebeurs - Congres: senioren - project "Kies-Keurig" van TOEMEKA - workshop "Rob Roy" - optredens van Vlaams talent - kinderopvang en kindersanimatie .....

